

DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

28. juni 2012 (*)

»Arbejdskraftens frie bevægelighed – artikel 45 TEUF – forordning (EØF) nr. 1612/68 – artikel 7, stk. 4 – princippet om forbud mod forskelsbehandling – lønoprnormeringsbeløb, der udbetales til arbejdstagere henhørende under en ordning om deltidsbeskæftigelse forud for pensionering – grænsearbejdere, som skal svare indkomstskat i bopælsmedlemsstaten – fiktiv hensyntagen til indkomstskatten i beskæftigelsesmedlemsstaten«

I sag C-172/11,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein (Tyskland) ved afgørelse af 4. april 2011, indgået til Domstolen den 11. april 2011, i sagen:

Georges Erny

mod

Daimler AG – Werk Wörth,

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J.N. Cunha Rodrigues (refererende dommer), og dommerne U. Löhmus, A. Rosas, A. Arabadjiev og C.G. Fernlund,

generaladvokat: J. Mazák

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 28. marts 2012,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Georges Erny ved Rechtsanwalt G. Turek
- Daimler AG – Werk Wörth ved Rechtsanwälte U. Baeck og N. Kramer
- Europa-Kommissionen ved G. Rozet og S. Grünheid, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 4, i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie

bevægelighed inden for Fællesskabet (EFT 1968 II, s. 467).

2 Anmodningen er indgivet i forbindelse med en tvist mellem Georges Erny, der er fransk statsborger og bor i Frankrig og arbejder i Tyskland, og dennes arbejdsgiver, Daimler AG – Werk Wörth (herefter »Daimler«) vedrørende beregningen af det lønopnormeringsbeløb (herefter »opnormeringsbeløbet«), som skyldes Georges Erny inden for rammerne af en ordning for »aldersbetinget deltidsbeskæftigelse«.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 7 i forordning nr. 1612/68 er sålydende:

»1. En arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, må ikke på grund af sin nationalitet behandles anderledes på de øvrige medlemsstaters område end indenlandske arbejdstagere med hensyn til beskæftigelses- og arbejdsvilkår, navnlig for så vidt angår aflønning, afskedigelse og, i tilfælde af arbejdsløshed, genoptagelse af beskæftigelse i faget eller genansættelse.

[...]

4. Enhver bestemmelse i kollektive eller individuelle overenskomster eller andre kollektive aftaler om adgang til beskæftigelse, aflønning og alle andre arbejds- og afskedigelsesvilkår er retligt ugyldig, hvis den fastsætter eller tillader diskriminerende betingelser for arbejdstagere, der er statsborgere i andre medlemsstater.«

4 Forordning nr. 1612/68 blev med virkning fra den 16. juni 2011 ophævet og afløst af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 492/2011 af 5. april 2011 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Unionen (EUT L 141, s. 1).

Nationale bestemmelser

Lov om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse

5 § 1 i lov om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse (Altersteilzeitgesetz) fastsætter:

»1. Aldersbetinget deltidsbeskæftigelse skal give ældre arbejdstagere mulighed for en glidende overgang fra erhvervslivet til pensionen.

2. Bundesanstalt für Arbeit (Bundesanstalt) skal gennem ydelser i henhold til denne lov fremme ældre arbejdstageres deltidsarbejde, som gør det muligt senest fra den 31. december 2009 at nedsætte deres arbejdstid fra og med deres fyldte 55. år og dermed at ansætte en arbejdstager, der ellers ville være arbejdsløs.«

6 Nævnte lovs § 3, stk. 1, nr. 1, litra a), i den affattelse, der var gældende indtil den 30. juni 2004, bestemte:

»Krav på ydelse i henhold til § 4 [Bundesanstalts godtgørelse af opnormeringen til det lovmæssige beløb] forudsætter, at:

1. arbejdsgiveren på grundlag af en kollektiv overenskomst, [...] en virksomhedsaftale eller en aftale med arbejdstageren

a) har opnormeret arbejdslønnen for den aldersbetingede deltidsbeskæftigelse med mindst 20% af denne arbejdsløn, dog til mindst 70% af den hidtidige arbejdsløn minus de lovpligtige

bidrag, der normalt betales af arbejdstageren, som omhandlet i § 6, stk. 1 (mindstenettobeløb). [...]«

7 Samme lovs § 15, første punktum, er sålydende:

»Bundesministerium für Arbeit und Soziales kan ved bekendtgørelse fastsætte mindstenettobeløbene i henhold til § 3, stk. 1, nr. 1, litra a), i den indtil den 30. juni 2004 gældende affattelse. [...]«

Forordningen om mindstenettoløn

8 På grundlag af bemyndigelsen i § 15 i lov om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse har Bundesministerium für Arbeit und Soziales udstedt bekendtgørelse om mindstenettoløn (Mindesnettobetrag-Verordnung), hvis affattelse, der følger af bekendtgørelse af 19. december 2007 (BGBl. 2007 I, s. 3040), er den, der finder anvendelse på hovedsagen.

9 Som den forelæggende ret har bemærket, indeholder nævnte bekendtgørelse en tabel, der angiver bruttolønninger rundet op til nærmeste beløb i EUR, der kan divideres med fem, og sammenkæder dem med mindstenettobeløb, gradueret efter lønindkomstskatteklasser (Lohnsteuerklassen). Indkomstskatten (uden hensyn til individuelle skattefri fradrag) og bidraget til social solidaritet fradrages disse beløb i forhold til skatteklassen. På grund af socialsikringen fradrages en standardsats på 21%, som dog er begrænset til den månedlige grænse for beregning af bidrag til pensionsforsikring. De således fremkomne mindstenettobeløb er angivet med 70% i nævnte tabel.

Den kollektive overenskomst om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse

10 § 7 i den kollektive overenskomst om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse (Tarifvertrag zur Altersteilzeit), der blev indgået den 23. november 2004 mellem Verband der Pfälzischen Metall- und Elektroindustrie e.V. og regionsledelsen for Industriegewerkschaft Metall (herefter »den kollektive overenskomst«), fastsætter:

»Den ansatte modtager et opnormeringsbeløb i henhold til § 3, stk. 1, nr. 1, litra a), i lov om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse i den til enhver tid gyldige affattelse som tillæg til lønnen for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse. Opnormeringsbeløbet skal dog udregnes således, at den månedlige nettoløn udgør mindst 82% af den hidtidige månedlige bruttoarbejds løn minus de lovpligtige bidrag, der normalt betales af de ansatte [...]«

Den kollektive virksomhedsaftale

11 Den 24. juli 2000 blev der i Daimler Chrysler AG (nu Daimler) indgået en kollektiv virksomhedsaftale (Gesamtbetriebsvereinbarung) om gennemførelse af aldersbetinget deltidsbeskæftigelse (herefter »virksomhedsaftalen«), som forhøjede opnormeringsbeløbet fra 82% til 85%.

12 Denne aftales nr. 8.3 bestemmer:

»Opnormeringsbeløbet skal beregnes således, at medarbejderen i arbejdsfasen modtager mindst 85% af den hidtidige arbejds løn minus de lovpligtige bidrag, der normalt betales af medarbejderne, i henhold til nr. 8.2.2; i fritstillingsfasen mindst 85% af den hidtidige arbejds løn minus de lovpligtige bidrag, der normalt betales af medarbejderne, i henhold til nr. 8.2.3.«

Overenskomst om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse

13 Den mellem parterne indgåede overenskomst om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse

(Altersteilzeitvertrag der Parteien) indeholder § 5 med overskriften »Arbejdsgiverbetalte tillægsydelse«, hvis nr. 1 fastsætter:

»Den månedlige nettoløn for deltidsbeskæftigelse opnormeres i henhold til [virksomhedsaftalen] til 85% af den standardberegnete månedlige nettoløn for fuldtidsbeskæftigelse (med grundlag i den gældende bekendtgørelse om mindstenettoløn). Ud over nettolønnen for deltidsbeskæftigelse i henhold til § 4 betales der derfor et hertil svarende månedligt opnormeringsbeløb.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

14 Georges Erny er en grænsearbejder som omhandlet i den aftale, der er indgået mellem Den Franske Republik og Forbundsrepublikken Tyskland for at undgå dobbeltbeskatning. De indtægter, han oppebærer i Tyskland, beskattes i Frankrig med fradrag af de i Tyskland betalte bidrag til sociale ordninger. Idet satsen for skat af lønindkomst er lavere i Frankrig end i Tyskland, modtager en arbejdstager som Georges Erny en højere nettoindkomst end en sammenlignelig arbejdstager, der er bosat i Tyskland.

15 Den 17. november 2006 indgik parterne i hovedsagen en aftale om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, i henhold til hvilken Georges Ernys oprindelige fuldtidskontrakt fra og med den 1. september 2007 løb videre som deltidskontrakt.

16 I henhold til denne aftale ophører arbejdsforholdet mellem parterne senest den 31. august 2012. Ud over deltidslønnen modtager Georges Erny under perioden med aldersbetinget deltidsbeskæftigelse opnormeringsbeløbet. I medfør af nævnte aftales § 5 »opnormeres [den månedlige nettoløn for deltidsbeskæftigelse] til 85% af den standardberegnete månedlige nettoløn for fuldtidsbeskæftigelse (med grundlag i den gældende bekendtgørelse om mindstenettoløn)«.

17 Som anført i denne doms præmis 9, indeholder bekendtgørelse om mindstenettoløn en tabel, der kæder bruttolønningerne sammen med de i aftalen benævnte mindstenettobeløb, graderet efter tyske beskatningsklasser. Den tyske skat på lønindkomster (eksklusiv individuelle skattefri fradrag), bidraget til social solidaritet og et standardudregnet socialsikringsbidrag på 21% fradrages bruttolønningen i forhold til beskatningsklassen. Den således fastlagte nettoløn bliver i tabellen gengivet med 70% som mindstenettobeløb.

18 I henhold til lov om indkomstskat (Einkommensteuergesetz) er de opnormeringsbeløb, der betales til arbejdstagere, som er skattepligtige i Tyskland, fritaget for skatter og er derfor også fritaget for bidrag til den tyske socialforsikring, selv om der ved fastlæggelsen af den gældende skattesats bliver taget hensyn til opnormeringsbeløbet.

19 Hvad angår beregningen af opnormeringsbeløbet fastlægger Daimler som beregningsgrundlag først en fiktiv løn på 85% af den standardberegnete månedlige nettoløn, som udbetales for fuldtidsbeskæftigelse. Med henblik herpå og ud fra den bruttoløn, som Georges Erny ville oppebære, hvis han ikke var gået på nedsat tid, fastlægger selskabet en standardberegnet nettoløn på 70% med hjælp af tabellen for mindstenettobeløb, hvorefter denne løn opnormeres til 85%. I hovedsagen har arbejdsgiveren med henblik på sammenkædningen til nævnte tabel fiktivt baseret sig på den tyske beskatningsklasse III (gift arbejdstager).

20 Dernæst fastlægger arbejdsgiveren den pågældende arbejdstagers »individuelle nettoløn for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse«. Hvad angår arbejdstagere, der er skattepligtige i Tyskland, fratrækker arbejdsgiveren med henblik herpå de skatter og socialsikringsbidrag, der faktisk skal betales af lønnen for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse (svarende til 50% af den bruttoløn, som blev oppebåret inden deltidsbeskæftigelsen). For så vidt angår grænsearbejdere fratrækker arbejdsgiveren de faktiske socialsikringsbidrag og, af fiktive hensyn, den tyske indkomstskat.

Sidstnævnte beløb svarer til den indkomstskat, der skulle betales af en arbejdstager, som er skattepligtig i Tyskland, og som har samme individuelle kendetegn som grænsearbejderen (bruttoløn, familiesituation).

21 Endelig udgøres opnormeringsbeløbet af differencen mellem den fiktive løn på 85% af den standardberegnete månedlige nettoløn for fuldtidsbeskæftigelse og den individuelle nettoløn for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse.

22 Daimler er af den opfattelse, at selskabets beregningsmetode gør det muligt at fastsætte et ensartet beregningsgrundlag for alle arbejdstagere i aldersbetinget deltidsbeskæftigelse. Der tages ikke hensyn til det individuelle skattebeløb for nogen arbejdstager, eftersom det kun er den standardberegnete indkomstskat, der bliver anvendt, og ingen arbejdstager, om så han er skattepligtig i Tyskland, modtager nøjagtig 85% af det nettoindkomstbeløb, som tidligere blev udbetalt til ham. Anvendelsen af standardsatserne tjener først og fremmest til at bedømme den samlede belastning, spare administrationsomkostninger og forenkle proceduren. I modsætning til, hvad der var tilfældet i den sag, der førte til dom af 16. september 2004, Merida (sag C-400/02, Sml. I, s. 8471), har opnormeringsbeløbet ingen kompensationsfunktion, og Daimler har heller ikke forpligtet sig til at betale en garanteret nettoløn, for hvilken selskabet skulle bære alle eller en del af de dertil knyttede skatter og socialsikringsbidrag.

23 I modsætning til Daimler har Georges Erny gjort gældende, at opnormeringsbeløbet er underlagt indkomstskat i Frankrig, og at den faktiske dobbeltbeskatning, der følger af den anfægtede beregningsmetode, medfører en forskelsbehandling, for så vidt som forskellige situationer behandles ens.

24 Georges Erny har derfor anlagt sag ved den forelæggende ret med påstand om, at han af sin arbejdsgiver får udbetalt et højere opnormeringsbeløb end det, han modtager, og som han beregner på følgende måde.

25 Først beregner han den fiktive løn på 85% ved af sin seneste bruttoløn for fuldtidsbeskæftigelse at fradrage det standardudregnede socialsikringsbidrag på 21%, men ikke den fiktive tyske indkomstskat i henhold til den i bekendtgørelse om mindstenettoløn fastsatte tabel for mindstenettobeløb. Af det således fremkomne resultat udregner han herefter et beløb svarende til 85%. Dernæst beregner han den individuelle nettoløn for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse ved i sin løn for aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, der svarer til halvdelen af bruttolønnen for fuldtidsbeskæftigelse, at fratække de faktiske socialsikringsbidrag, men uden at tage fiktivt hensyn til den tyske indkomstskat. Ved at anvende denne beregningsmetode udgør differencen mellem det opnormeringsbeløb, som Daimler udbetaler til Georges Erny, og det beløb, der følger af nævnte beregningsgrundlag, et indkomsttab på 424,40 EUR om måneden.

26 Den forelæggende ret har bemærket, at de i Frankrig skattepligtige grænsearbejdere modtager et beløb, der er betydeligt lavere end 85% af den nettoløn, de oppebar, inden de påbegyndte den aldersbetingede deltidsbeskæftigelse, hvorimod arbejdstagere, som er skattepligtige i Tyskland, modtager et beløb, der standardsatsemæssigt svarer til 85% af deres tidligere nettoindkomst. Dette forhold finder hovedsageligt sin forklaring i den omstændighed, at de tyske skattesatser er højere end skattesatserne i Frankrig. I øvrigt kan det ikke udelukkes, at personer i Georges Ernys situation også skal betale skat af opnormeringsbeløbet i Frankrig.

27 På denne baggrund har Arbeitsgericht Ludwigshafen am Rhein, henset til Merida-dommen, besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er en bestemmelse i en individuel aftale om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, ifølge hvilken – som i § 5, nr. 1, i parternes aftale om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse – det aftalte

opnormeringsbeløb også for grænsearbejdere fra Frankrig skal beregnes efter den tyske bekendtgørelse om mindstenettoløn, i strid med artikel 45 TEUF, som konkretiseret i artikel 7, stk. 4, i [forordning nr. 1612/68]?

2) Såfremt Domstolen besvarer det første spørgsmål bekræftende:

Skal tilsvarende bestemmelser i kollektive aftaler – som [virksomhedsaftalens nr. 8.3] og [den kollektive overenskomsts § 7] – under hensyntagen til bestemmelserne i artikel 45 TEUF, som konkretiseret i artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68, fortolkes således, at opnormeringsbeløbet for grænsearbejdere ikke skal beregnes efter tabellen i bekendtgørelsen om mindstenettoløn?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

28 Daimler har gjort gældende, at den forelæggende ret ikke er i tvivl om EU-rettens rækkevidde, men i realiteten anmoder Domstolen om hjælp til at fortolke den relevante tyske lovgivning samt virksomhedsaftalen og den kollektive aftale. Domstolen har imidlertid kun kompetence til at træffe afgørelse om fortolkning og gyldighed af EU-retten, hvorfor anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke kan realitetsbehandles.

29 Denne argumentation kan ikke tiltrædes.

30 Domstolen har inden for rammerne af artikel 267 TEUF ganske vist hverken kompetence til at udtale sig om fortolkningen af bestemmelser i overenskomster eller bestemmelser i nationale love eller om sådanne bestemmelsers forenelighed med EU-retten (jf. i denne retning bl.a. dom af 11.3.2010, sag C-384/08, Attanasio Group, Sml. I, s. 2055, præmis 16 og den deri nævnte retspraksis).

31 Som den forelæggende ret udtrykkeligt har anført, vedrører anmodningen om præjudiciel afgørelse imidlertid »fortolkning af EU-retten« og nærmere bestemt af artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68.

32 Det fremgår af fast retspraksis, at Domstolen skal begrænse sin vurdering til de EU-retlige bestemmelser, idet den skal fortolke dem på en måde, som den forelæggende ret, som det tilkommer at bedømme, om de nationale bestemmelser og bestemmelserne i overenskomsterne er forenelige med EU-retten, kan bruge (jf. Attanasio Group-dommen, præmis 19).

33 Med dette forbehold skal de præjudicielle spørgsmål besvares.

Realiteten

34 Med sine spørgsmål, som skal besvares samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68 skal fortolkes således, at de er til hinder for bestemmelser i kollektive og individuelle overenskomster, hvorefter et opnormeringsbeløb som det i hovedsagen omhandlede, der udbetales af arbejdsgiveren som led i en ordning om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, skal beregnes således, at der ved fastsættelsen af beregningsgrundlaget for dette opnormeringsbeløb foretages et fiktivt fradrag af den lønindkomstskat, som arbejderen skylder i beskæftigelsesmedlemsstaten, selv om det følger af en beskatningsoverenskomst, der har til formål at forhindre dobbeltbeskatning, at gage, lønninger og lignende vederlag, som udbetales til arbejdstagere, der ikke har bopæl i beskæftigelsesmedlemsstaten, beskattes i arbejdstagernes bopælsmedlemsstat. Såfremt spørgsmålet besvares bekræftende, ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilke konsekvenser dette har ved beregningen af det opnormeringsbeløb, som skyldes til disse arbejdstagere.

35 Artikel 45, stk. 2, TEUF forbyder enhver i nationaliteten begrundet forskelsbehandling af medlemsstaternes arbejdstagere for så vidt angår beskæftigelse, aflønning og alle øvrige arbejdsvilkår.

36 Det i nævnte bestemmelse fastsatte forbud mod forskelsbehandling omfatter ikke alene offentlige myndigheders retsakter, men også alle overenskomster, der kollektivt regulerer lønnet arbejde, og aftaler, som er indgået mellem private (jf. bl.a. dom af 17.7.2008, sag C-94/07, Raccanelli, Sml. I, s. 5939, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).

37 Endvidere bestemmer artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68, som er en nærmere præcisering og gennemførelse af visse rettigheder for vandrende arbejdstagere i medfør af artikel 45 TEUF (Merida-dommen, præmis 19), at enhver bestemmelse i kollektive eller individuelle overenskomster om bl.a. aflønning og andre arbejds- og afskedigelsesvilkår er retligt ugyldig, hvis den fastsætter diskriminerende betingelser for arbejdstagere, der er statsborgere i andre medlemsstater.

38 En ydelse som opnormeringsbeløbet, der betales som tillæg til den løn, der gives til arbejdstagere under en ordning om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, henhører som del af aflønningen ubestrideligt under det materielle anvendelsesområde for de i foregående præmis nævnte bestemmelser uafhængigt af den omstændighed, at finansieringen af opnormeringsbeløbet i henhold til lov om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse delvist sikres af offentlige midler i form af en refusion til arbejdsgiveren. En grænsearbejder i Georges Ernys situation kan påberåbe sig disse bestemmelser med hensyn til et sådant opnormeringsbeløb (jf. i denne retning bl.a. Merida-dommen, præmis 20).

39 Ifølge Domstolens faste praksis forbyder ligebehandlingsprincippet i såvel artikel 45 TEUF som artikel 7 i forordning nr. 1612/68 ikke alene åbenlys forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men enhver form for skjult forskelsbehandling, som ved anvendelse af andre kriterier reelt fører til samme resultat (jf. bl.a. dom af 23.5.1996, sag C-237/94, O'Flynn, Sml. I, s. 2617, præmis 17).

40 Princippet om forbud mod forskelsbehandling kræver ikke blot, at ensartede situationer ikke behandles forskelligt, men tillige, at forskellige situationer ikke behandles ens (jf. bl.a. Merida-dommen, præmis 22).

41 En national retsforordning eller en bestemmelse i en overenskomst må, medmindre den er objektivt begrundet og står i rimeligt forhold til det forfulgte formål, anses for at medføre indirekte forskelsbehandling, når den efter selve sin karakter er egnet til i højere grad at berøre vandrende end indenlandske arbejdstagere og dermed risikerer navnlig at stille de vandrende arbejdstagere

ringere (jf. Merida-dommen, præmis 23). For at en foranstaltning kan betragtes som udtryk for indirekte forskelsbehandling, er det ikke nødvendigt, at den fører til en begunstiging af alle indenlandske statsborgere eller til en ringere stilling alene for statsborgere i andre medlemsstater, og ikke desuden for indenlandske statsborgere (jf. i denne retning bl.a. dom af 14.6.2012, sag C-542/09, Kommissionen mod Nederlandene, præmis 38).

42 I det foreliggende tilfælde har det fiktive hensyn til tysk skat af lønindkomst en ugunstig indvirkning på grænsearbejderes situation, for så vidt som det fiktive fradrag af denne skat ved fastsættelsen af beregningsgrundlaget for opnormeringsbeløbet stiller personer, der, som Georges Erny, har bopæl og bliver beskattet i en anden medlemsstat end Forbundsrepublikken Tyskland, ringere end arbejdstagere, der har deres bopæl og bliver beskattet i denne medlemsstat.

43 Den forelæggende ret har nemlig konstateret, at når opnormeringsbeløbet beregnes på grundlag af bekendtgørelsen om mindstenettoløn, modtager arbejdstagere i aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, som er skattepligtige i Tyskland, et beløb, der svarer til ca. 85% af den nettoløn, som de tidligere oppebar i medfør af deres seneste fuldtidsbeskæftigelse. Dette skyldes, at den skattemæssige situation, som der tages hensyn til, og som afspejles i beregningsgrundlaget, er den situation, som disse arbejdstagere befandt sig i inden overgangen til den aldersbetingede deltidsbeskæftigelse, idet denne bekendtgørelse er baseret på den tyske indkomstskats klasser og særlige træk.

44 Hvad derimod angår grænsearbejdere ligger det modtagne beløb klart under 85% af deres hidtidige nettoindkomst. Dette skyldes ifølge den forelæggende ret hovedsageligt, at tabellen i nævnte bekendtgørelse indeholder de tyske skattesatser, som var gældende på tidspunktet for bekendtgørelsens ikrafttrædelse, og at disse satser er højere end de tilsvarende skattesatser i Frankrig. Opnormeringsbeløbets beregningsmetode er dermed baseret på en »fiktiv« skattesituation, der er uden sammenhæng med den indtægt, som disse grænsearbejdere tidligere oppebar i medfør af deres seneste fuldtidsbeskæftigelse.

45 For grænsearbejdernes vedkommende forhindrer den fiktive anvendelse af den tyske indkomstskattesats følgelig, at det udbetalte beløb svarer til ca. 85% af den nettoløn, som tidligere blev oppebåret for en fuldtidsbeskæftigelse, i modsætning til det, der generelt er tilfældet for arbejdstagere bosiddende i Tyskland.

46 Som Georges Erny har anført, uden at dette er blevet bestridt af Daimler under retsmødet for Domstolen, skal det opnormeringsbeløb, der betales til grænsearbejdere som Georges Erny, desuden beskattes i Frankrig.

47 Med henblik på at begrunde, at denne beregningsmåde anvendes over for grænsearbejdere, har Daimler henvist til de administrative vanskeligheder, som anvendelsen af forskellige beregningsmåder afhængigt af den pågældendes bopæl vil medføre, og de finansielle konsekvenser af, at der ikke tages hensyn til tysk skat af lønindkomst.

48 Disse begrundelser under henvisning til forøgelse af de finansielle byrder og eventuelle administrative vanskeligheder kan ikke tages til følge. Sådanne begrundelser kan nemlig under ingen omstændigheder berettige en tilsidesættelse af de forpligtelser, der følger af det i artikel 45 TEUF fastsatte forbud mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet (jf. i denne retning bl.a. Merida-dommen, præmis 30), idet den offentlige eller private karakter af de anfægtede bestemmelser overhovedet ingen betydning har for rækkevidden eller indholdet af de nævnte begrundelser (jf. i denne retning bl.a. dom af 15.12.1995, sag C-415/93, Bosman, Sml. I, s. 4921, præmis 86).

49 Daimler har desuden påberåbt sig den uafhængighed, som arbejdsmarkedsparterne nyder

godt af under udarbejdelsen af arbejdsvilkårene.

50 Selv om det imidlertid bl.a. følger af artikel 152, stk. 1, TEUF, at Den Europæiske Union respekterer arbejdsmarkedsparternes uafhængighed, forholder det sig ikke desto mindre således, at den ret, som arbejdstagere og arbejdsgivere eller deres respektive organisationer har til at forhandle og indgå kollektive overenskomster på passende niveauer, som fastsat i artikel 28 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, skal udøves i overensstemmelse med EU-retten (jf. i denne retning bl.a. dom af 13.9.2011, sag C-447/09, Prigge m.fl., Sml. I, s. 8003, præmis 47) og dermed i overensstemmelse med princippet om forbud mod forskelsbehandling.

51 Endelig er det uden relevans, at de arbejdstagere, der befinder sig i samme situation som Georges Erny, af deres arbejdsgiver på forhånd blev oplyst om beregningsmetoden for opnormeringsbeløbet, og at de kunne have givet afkald på retten til ordningen om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse. Det i artikel 45 TEUF fastsatte forbud mod forskelsbehandling omfatter som anført i denne doms præmis 36 alle overenskomster, der kollektivt regulerer lønnet arbejde, og aftaler, som er indgået mellem private.

52 I henhold til artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68 er bestemmelser i kollektive eller individuelle overenskomster, der fastsætter en direkte eller indirekte forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, retligt ugyldige.

53 Hverken artikel 45 TEUF eller bestemmelserne i forordning nr. 1612/68 pålægger medlemsstaterne eller en privat arbejdsgiver som Daimler at træffe en bestemt foranstaltning i tilfælde af en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling. Disse bestemmelser overlader det til dem frit at vælge mellem de forskellige løsninger, der kan opfylde det formål, som de henholdsvis tilstræber, afhængig af de forskellige situationer, der kan opstå (Raccanelli-dommen, præmis 50).

54 Under disse omstændigheder skal de forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 4, i forordning nr. 1612/68 er til hinder for bestemmelser i kollektive og individuelle overenskomster, hvorefter et opnormeringsbeløb som det i hovedsagen omhandlede, der udbetales af arbejdsgiveren som led i en ordning om aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, skal beregnes således, at der ved fastsættelsen af beregningsgrundlaget for dette opnormeringsbeløb foretages et fiktivt fradrag af den lønindkomstskat, som skyldes i beskæftigelsesmedlemsstaten, selv om det følger af en beskatningsoverenskomst, der har til formål at forhindre dobbeltbeskatning, at gage, lønninger og lignende vederlag, som udbetales til arbejdstagere, der ikke har bopæl i beskæftigelsesmedlemsstaten, beskattes i arbejdstagernes bopælsmedlemsstat. I henhold til nævnte artikel 7, stk. 4, er sådanne bestemmelser retligt ugyldige. Såvel artikel 45 TEUF som bestemmelserne i forordning nr. 1612/68 overlader det til medlemsstaterne eller arbejdsmarkedsparterne frit at vælge mellem de forskellige løsninger, der kan opfylde det formål, som disse bestemmelser hver især tilstræber.

Sagens omkostninger

55 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 45 TEUF og artikel 7, stk. 4, i Rådets forordning (EØF) nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet er til hinder for bestemmelser i kollektive og individuelle overenskomster, hvorefter et opnormeringsbeløb som det i hovedsagen omhandlede, der udbetales af arbejdsgiveren som led i en ordning om

aldersbetinget deltidsbeskæftigelse, skal beregnes således, at der ved fastsættelsen af beregningsgrundlaget for dette opnormeringsbeløb foretages et fiktivt fradrag af den lønindkomstskat, som skyldes i beskæftigelsesmedlemsstaten, selv om det følger af en beskatningsoverenskomst, der har til formål at forhindre dobbeltbeskatning, at gage, lønninger og lignende vederlag, som udbetales til arbejdstagere, der ikke har bopæl i beskæftigelsesmedlemsstaten, beskattes i arbejdstagernes bopælsmedlemsstat. I henhold til nævnte artikel 7, stk. 4, er sådanne bestemmelser retligt ugyldige. Såvel artikel 45 TEUF som bestemmelserne i forordning nr. 1612/68 overlader det til medlemsstaterne eller arbejdsmarkedsparterne frit at vælge mellem de forskellige løsninger, der kan opfylde det formål, som disse bestemmelser hver især tilstræber.

Underskrifter

* Processprog: tysk.